

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyenlő száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.
Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A tanév végén.

Egy elmúlt tanév eredményeire tekinthetnek vissza ismét a szülők. Ez az eredmény többé-kevésbé kielégítő. Iskolánk niveau-ja folytonosan emelkedik, s ehhez képest javul az az értelmi fok is, melylyel gyermekeink azokból kikerülnek. Ez pedig nagyon fontos. A megélhetés gondjai mindig súlyosbodnak, s így csak természetesen, sőt észszerű, ha az iskola már eleve az életre neveli a gyermekeket.

A lefolyt vizsgálatok arról az öröndetes körülményről győzhetnek meg bárkit is, hogy a gyakorlati élet követelményei mind szélesebb medret vájnak maguknak oktatási rendszerünkben. Reform reformra következik, melyeknek ugyyszólván kivétel nélkül az az irányzatuk, hogy ezt a célt a megvalósuláshoz közelebb vigyék. Az elemi- és középiskolák, a kereskedelmi és egyéb szakiskolák tantervének, beosztásának és általános tanítási rendjének az eddigi alapoktól eltérő megállapítása, illetőleg megváltoztatása csakis ebből az okból történik.

A középiskolák immáron inkább az életnek kezdik nevelni ma a gyermekeket, mint az előtt. Még nem is olyan régen szent és sérthetetleneknek tartott u. n. paedagógiai elvek romokban hevernek, s ezekből támadt fel diadalmas Phönix

madárként a gyakorlati oktatás elve. Szemlátomást az a törekvés hatja át közoktatásügyünk lelkes bajnokait és vezérlő férfait, hogy az iskola ne csupán elvont tudományok ismeretére tanítson, hanem hogy igazi előkészítője legyen a való életnek, s a mi legfőbb, hogy tetemesen megkönnyítse a pályaválasztás nehéz feladatát.

A pályaválasztás! Évről-évre megújuló súlyos feladat és kötelesség, mely gyötrően nehezedik az aggódó és a gyermekük jövőjén töprengő szülők lelkére. Ezt a gondot teljes egészében át bírjuk érezni, s ez magyarázza meg egyuttal azt is, hogy ily körülmények között gondossággal irunk e kérdésről. Azt mondhatnók, hogy most aránylag könnyű a helyzet! Publicisztikai feladatunk ugyanis azt teszi kötelességünkkel, hogy a pályaválasztás kérdését is magasabb szempontokból, hogy úgy mondjuk a korszellem irányító hatásából kiindulva tárgyaljuk.

Az anyagelviség korát éljük. Mindenütt és mindenben a reális, kézzelfogható érték ma a döntő tényező. Ideális törekvéseknek a korszellem semmiképp se kedvez, s azt hisszük, nem csalódunk, ha ki mondjuk, hogy a gyakorlati pályáé a jövő. A tudományos pályák értéke mintha aláhanyatlott volna, amiben valószínűleg sok része van annak is, hogy oda nem

való, tehetségtelen, vagy éppen a könnyű életet hajhászó elemek léptek nagy számmal e pályákra.

A míg tehát egyrészt azt látjuk, hogy a gyakorlati pályákon lévők tekintélye örvendően gyarapodik, addig másrészt a tudományos pályákra való özönlés is kisebb mérvű kezd válni. Ez egyelőre a változás és bizvást mondhatjuk, a visszahatás eredménye. És ezt nemcsak a társadalom életében, hanem a hivatalos oktatási körök munkálkodásában is megfigyelhetjük. Az élet gyakorlati céljait van hivatva szolgálni a slőjd, vagyis a kézügyességi oktatás behozatala iskolánkban, nemkülönben a testedzés, a tornázás hatékonyabb felkarolása.

Hogy mekkora súlylyal eshet a jövő nemzedék fejlődési folyamatába a gyakorlati oktatás és a testedzés fokozatosan keresztülvitt kultiválása, arra bizonyosság lehet báró Atzél Bélának a fővárosban már megvalósulás előtt álló gyönyörű tervezete, mely szintén az új nevelési iránynak egyik hatalmas jelző oszlopa, s megerősítője annak az okos és bevált szállóigének, hogy: csakis ép testben lakhat ép lélek. Hogy pedig a lélek is ép legyen, arról gondoskodik Wlassics miniszter legutóbbi oktatási rendelete, melyet csakis örömmel üdvözölhet minden igaz érzésű hazafi.

TÁRCZA.

Kézdi-Vásárhely város története.*)

Írta: Dobay János.

(Folytatás.)

Az így összegyűlt 74019 frt 53 kr alapvagyonnal 1818. év május 1-én megindult az építkezés Doborkázi székbeli mérnök terve szerint.

Fennebb említett író az építés művét a következő lelkes szavakban örökíti meg: „maga a nagy dicső fundáló (br. Puzzell) mindenütt jelen vagyon és a stábilis főrangú tisztségnek, a nemes Compagniák és Skvadronok commendánsainak hathatós közremunkálódásukkal és segítségükkel úgy a két nemes regimentbeli tisztségnek bágyadthatatlan fáradozásai között, ezen roppant fényes Alkotmány felemeltetik és rétyi nemes Gazda, regimentbeli építő tiszt által a famunka is bevégeződén, 1822. szeptember hónapjában egészen elkészült, 4 esztendő és 5 hónapok alatt.”

Az 1823. év február 26-án leérkezett 6 felsége „kegyelmes sanctiója és a nevelőház állandó megerősítése” azzal a hozzáadással, hogy a császár 4000 frtot ajándékozott convenciós pénzben az intézetnek s ezen felül 100 tanulóknak, ugymint a 2 ik gyalog ezredből 36-nak, az első ezredből 36-nak, a hu-

szár ezredből 24-nek és 4 tisztj gyermeknek nevelési költségeire évi 4000 frtot convenciós pénzben adományozott. Ugyanezen év május 11-én négyesi báró Szepessy Ignác erdélyi püspök 500 frt alapítványt tett az intézet javára.

A katonai iskola felállításába tehát sokan voltak be csupán Kézdi-Vásárhely városát nem találjuk sehol az adakozók névsorában, de a város levéltárában találtunk egy iratot, mely megörökíti, hogy a város „saját ptyókás földjéből”, az iskolának veteményes kertül 80 ööl területet felajánlott. Igen valószínűnek látjuk, hogy a városi polgárság, mely legsúlyosabban érezte a katonai uralom terheit, nem nagyon lelkesült az új intézmény iránt s különben is mint a 2-ik gyalogezred kiegészítő része más uton befolyt az adakozásba s a közmunkából is tetemes része lehetett.

A székelv nevelő-intézet boldog emlékü alapítója 1829. június 13. halt meg Kézdi-Vásárhelyen s nyugvó helyét az ev. ref. temetőben egyszerű kő jelöli, melyen következő felirat olvasható: „A 2-ik székelviek 1-ső ezredese L. b. Puzzell, ki is meghalt június 13-án 1829.” A sírkő másik oldalán pedig ezen vers volt régebben bevésve:

A teste eltemetett
Érdeme nem felejtett.

Ezen feliratot később bemeszelték, de valószínűleg kétség nem fér, mert még az utóbbi időkben is többen látták.

A székelv nép áldozatkészsége s Puzzell láng-

buzaalma folytán létesült székelv katonai iskola 1823. október 4-én nyitott meg fényes ünnepség között.

A diszes nagy épület 125 tanulóra volt berendezve s folytatta működését egészen 1848-ig, midőn a szabadságharc szétzórta egy a tanulókat, mint a tanárokat, de egy negyed századig tartó pályafutása alatt fényes hírnevet vívott ki magának. Az itt kiképzett növendékek közül nem egy, később magas méltóságot viselt az alkotmányos korszakban felállított honvédségnél (Graef, Hild, Gabriányi).

A szabadságharc után az iskolát beszüntették s alapvagyonát lefoglalták. Maga az épület, a székelviek által épített többi katonai épületekkel, a megyénk a tanulmányi alap javára visszaengedett s jelenleg honvéd laktanya, de hogy az iskolai alappal mi történt s hogy az hol van elhelyezve, bizonyosan nem lehet tudni, de valószínű, hogy Bécsben a kincstárnál van.

Ezen alapvagyon nagyságáról némelyek mesés híreket bocsátottak világra, de az iskola-alapról 1821-ben összeállított s Puzzell által aláírt számadás adatai után itélve, ez nem lehetett valami nagy, mert a mint fennebb kimutattuk, összesen 74019 frt volt, melyből a számadások szerint az építkezésre felment 66.703 frt s így a tőkéből csupán 7316 frt maradt meg. Ha még ehhez számítjuk Ferenc császár 4000 frtnyi alapítványát, a tőke úgy sem lehetett magasabb 12 ezer frtnál, feltéve, hogy időközben újabb alapítványokkal nem gyarapodott, miről azonban éppen semmi írott emlék nem maradt.

*) Mutatvány Háromszékvármegye közönségének most megjelent millenáris emlékkönyvéből.

Jelentés a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1898. évi közgazdasági viszonyairól.

Panasz után ismét panaszra nyílnak ajkaink. Panaszos hangon eszteltük mult évi jelentésünkben az 1897. évi sanyaru közgazdasági viszonyokat, melyeknek sötét képe valóban megdöbbentő volt. Ki hitte, hogy az 1898-ik év kamara kerületünkre nézve annál semmivel sem lesz jobb, sőt még kedvezőtlenebb.

Fájdalom mi még erősen agrár állam vagyunk s az agrár államok közös sorsa az, hogy ezen egyoldalúság bir elhatározó befolyással az egész államszervezetre. Egy jó termő év után vigan forog az államgépezet kerekke s megelégedés sugárzik az állampolgárok arczáról, mert a nyers termények fölsége után származott bevételből jut az adóra az iparosnak s a kereskedőnek és a társadalom számtalan más tényezőinek. Új keresetforrások nyílnak s a meglévők bővülnek.

A silány termés eredmény ellenben, miként azt már több év óta sajnosan tapasztaltuk, föltöte kedvezőtlennek teszi a helyzetet minden vonalon.

És sajnos így volt ez a tárgyalt évben is kamaránk kerületében, bárha az országos viszonyok némileg kedvezőbbek voltak az 1897. évinél, mint-hogy az országos fősszegeben a termés eredmény is kedvezőbb volt, mint az előző év termése.

Kivált őszi gabonánál, búzából és rozsból kevesebb termett, mint annak előtte, a minok a kedvezőtlen időjárás volt a legfőbb oka. Az 1897. évi őszi hosszasan annyira száraz volt, hogy a gazdák a vetéssel az egész székelyföldön elköstek. Nagy részben csak október második és november első felében végezhetők el; mely késői vetések részben csak a tél folytán kelhetek ki. Jó része azonban ki sem kelt, mert a téli idő — a kevés hó és száraz fagyok miatt — nem volt arra kedvező s a mellett a teméntelen mérvben elszaporodott egerek is sok kárt tettek a vetésekben. Így őszi gabonával bevetett sok tábla üresen vagy ritkán maradt, miért azokba tavasziakkal kellett a hiányt pótolni, miáltal a tavaszi árpa, zab és kukorica területe, valamint a többi tavaszi termények területe is, a kiszántott őszi vetések nyomán jelentékenyen megnagyobbodott.

A tavasz kedvező időjárás mellett jól indult s úgy a megmaradt őszi-, mint tavaszi vetések a legszebb kilátásokat nyújtották; azonban hova-tovább az időjárás kedvezőtlennek változott május második és június első felében zápor- és jégeső által kísért viharok azáguldottak végig a székelyföld völgyein, sok helyt leverve és megsemmisítve a legszebb reményekkel kecségető terméseket.

A gyakori esőzés miatt a kapás növények művelése is nagyon akadályoztatva volt. Június utolsó harmadában az előbbi tulnedves időjárást tropikus hőség váltotta fel, melyet később ismét hirtelen lecsapódások, felhőszakadás, viharok és jégverések követtek. Érzékeny károkat okoztak ezek főképp Háromszék-, Csik- és Marostordavármegyékben; amíg Udvarhely vármegyét többé-kevésbé megkímélték. A sok eső miatt szorványosan a rozsa is ellepte a megdőlő buza és árpa vetések levélzetét, a mi szintén a termés hátrányára volt.

Mindezen természeti kalamitások oly kedvezőtlen befolyással voltak a termelésre, hogy a kamara kerületét alkotó négy székely vármegyében: búzából a megelőző évi 422,175 q-val szemben csak 400,391 q. és így majdnem 22 ezer q-val kevesebb; a rozsból pedig az 1897. évi 300,444 q-val szemben csak 263,485 q., tehát közel 37 ezer q-val kevesebb termett, bárha a holdankénti átlag hozam több is volt az előző évinél, minthogy az elemi csapások és egyéb veszteségek folytán a termő terület a búzá-nál 13%-al s a rozsnál 15%-al megkisebbedett. Az árpa és a zab termő területe 8%-al gyarapodván, a termés hozam is — dacára az ezeket szintén ért elemi csapásoknak — nagyobb volt az 1897. évinél és pedig árpából 196,199 q. (1897-ben 157,459 q.), zabból 502,880 q. (1897-ben 419,780 q.) A székelyföldön kenyértényényt képező és így nagy fontossággal bíró kukorica termése sem felelt meg a várakozás-nak. A kedvezőtlen-, sok esővel és tropikus hőséggel váltakozó időjárás miatt tenyésztésében hátra ma-

radt, idejében be nem érhetett s a korán bekövetkezett dér egy részét zsegen találta s habár a termés mennyiségileg kielégítő lett volna, a minőség nem volt kielégítő. Sok panasz volt hallható egyéb kapás növények, sőt a hüvelyes-, fonal- és takarmány növények roszul sikerült termése miatt is. Bor az általánosan elterjedt peronospora és jégverés miatt épen kevés termett a kamara kerületében. Olasz és hamis borok foglalták el a tört nagy részben kamaránk kerületében is, miként az ország több más részében. Ellenben a gyümölcs termés, a hol az elemi csapások megkímélték, igen jól sikerült. Sajnos azonban nem volt egészséges, mert nagy része megfoltosodott és elrothadt még mielőtt fogyasztás vagy szállítás alá került volna; sőt a kiválasztott és gondosan eltett legszebb példányok is hamar romlásnak indultak, úgy, hogy ezeknek is alig fele maradt meg a téli fogyasztásra.

(Folytatása következik.)

Száműzetésem ideje,

vagy miért hagytam ott Olahországot.

Írta: Tornyal Ferencz róm. kath. lelkész.

(3. Folytatás.)

Innen van aztán, hogy Bukarestben a sok ezer magyar katolikus közül, a ki mégis minden körülmények között magyar akar maradni s gyerekeit is úgy, a hogy kissé magyarosan nevelni, lesz reformátussá, gyerekeit az ott virágzó református iskolába küldi s vége. A kakas se kukorékol utánna. De azért minden rendjén van, s ne merjen senki sem szólni, mert kegyvesztetté, türehtetlenné lesz.

Hogy fájt, midőn lassacskán megösmékedtem a magyarokkal s egyiknek, másiknak is szemrehányásokat tettem, a miért gyermekeikkel oly szörnyű keveset törődnek, feleletül azt kaptam: de tiszt. ur, muszáj hogy így tegyek, hisz mi velünk katolikus magyarokkal nem törődnek", s aztán oly keservesen kifakadt a papok ellen, hogy ezt itt ismétetni nem lehet.

Bukarestben a kath. magyarok száma 20—25 ezer. És ezeknek sem saját templomuk, sem saját iskolájuk nincs. A reformátusok vannak 4—5 ezren s van szép magyar templomuk és szép megfelelő felekezeti iskolájuk, magyartanítókkal. Katolikus magyar gyermekeink java ide jár templomba, mint iskolába. Hogy ennek nem a szegény magyarok az okai, az tény. Annyira vagyunk ott Bukarestben, még pedig már régóta, hogy a papság észre sem veszi, milyen elhanyagolt állapotban vannak a szegény magyarok s ha aztán az a szegény magyarság nem jár templomba, ha kezd neki mindegy lenni, akár itt, akár ott megy templomba, ráfogják, hogy rosz, elzülött stb.

A nép közt forogtam, tanulmányoztam azt és ismerem. Sokszor hoztam elő paptársaim között a szegény magyarok elhanyagoltságát s hogy oly keveset tesznek értök; — s mi volt a hasznom? Rám förmedtek: „ez nem igaz, azelőtt még ennyit sem tettek", feladtak a püspökömnek s jó orrot kaptam. Hogy pedig magyar lapokban hébe-korban szellőztettem a dolgokat, rám fogták, hogy a diócezisnek árto-k s a szent László társulatot arra bírom azzal, hogy lehuz az évi szubvenzióból stb. Röviden: a szegény oláhországi magyarok érdekében felszólalom nem volt szabad, sőt rámnézve veszélyes is volt.

Bizonyság erre nézve egy nagyon tehetséges magyar paptársam, ki tán tíz esztendeig hazafiasan és áldásozan működött Bukarestben, Brailában, s kit még ma, miután már négy esztendeje kényszerült elhagyni Oláhországot és azóta a csanádi egyházmegye papja, még mindig áldanak az oláhországi magyarok. Mennie kellett, mivel lelkes magyar pap volt, mennie mivel püspökének meg mérte mondani, hogy a magyarokért többet kell tenni, mivel kérni mert érsektől, hogy tessék visszaadni a magyaroknak minden tekintetben azokat a jogokat és kiváltságokat, melyeket azelőtt birtak és melyek fentartásáért fizet a szent László társulat. Írásban láttam és olvastam azt az emlékiratot, a melyet fogalmazott, mint Bukarest kath. magyar papja s

küldöttségileg akart átnyújtani püspökének, a mely küldöttséget azonban nem fogadott a püspök. Igen, mert nincs annyi bátorsága a saját nyugalmát szerető egyházi főhatóságnak, hogy sikra szálljon a felelősségére bizott magyarokért is.

(Folyt. köv.)

Színház.

Szalkay Lajos színtársulata városunkban fényesen beigazolta, hogy a legkényesebb műgényeknek is megfelel. Nem akad ember városunkban, a ki előadásait meghallgatta, hogy kellő elismeréssel ne nyilatkozzék e társulatról, annak kitűnő erői, színházi diszletei külön-külön is figyelmet érdemelnek.

Nagy vagy kis számu hallgatóság előtt játszik, a csüggedés legkisebb nyoma nélkül állja meg minden szereplő a maga helyét; vajjon e körölmény nem von-e maga után annyi következtetést, hogy ne legyen társodalmunknak egy tagja se, ki e jeles társulattal szemben közönyös, a szellemi és lelki élvezetek eme kéznél levő forrásából igyekeznek ki-ki a maga részét kivenni. Hisz tán a finomult ízlés minálunk sem került lombtárba?

Vajjon nem volna-e időszérű, hogy Szalkay színigazgató ur, az előadandó szindarabok tárgyát a közönséggel előre megismertesse? Mi azt hisszük, hogy ez esetekben nem fölösleges. A czim után a közönség nem tudja magát kellőleg tájékozni.

Szardán, június hó 28-án. „Mozgó fényképek" Blumenthal és Kadelburg kitűnő bohózatát adták. Bizony csak félig telt ház verődött össze. Kár, hogy e kitűnő darab szerzői, nem adtak valamivel hangzatosabb czimet jeles alkotásuknak. Nagyszerű humor, sok az életből vett emberi gyarlóság nyer itt kifejezést. Midőn e jeles előadást, mi a darabb szellemét oly nagy sikerrel emeli felszínre s a kevés számu nézőtért megfigyeltük lehetetlen, hogy az a gondolat ne keletkezzék lelkünkben, hát nincs Kézdi-Vásárhelynek a színművészet iránt érdeklődő közönsége? Az igazi szép iránt hát mikor lehet felköltöni az érdeklődést?

A szereplők egy-egy nagy sikerrel igazi hatással játszották meg szerepeiket. Nem tudtuk eldönteni, hát kié a babér.

Mint mindég Déry Béla (Kapor Kálmán), Tamásy Sz. (a feleség), Szepessy Gusztáv (az após), Borsiczky Ilona (az anyós), Gazdy Aranka (Kazár Vilma), Fábán (Kaján Tóbiás), Décsy Lajos (Menszky Borisz) igazán jól oldották meg feladatukat. A tapsok özönéből azonban minden szereplőnek jutott.

Csütörtökön, ismételen Sidney három felvonásos híres operettjét, a Gésákat adták. Félignő jobban telt ház hallgatta. Jó darab, kitűnő előadás. Az általános tetszés hangjában ujjolag megnyilatkozik az először történt előadásra mondott véleményünk. Még egy pár ilyen siker s a Szalkay Lajos színtársulata ünnepelté lesz városunkban.

Pénteken, „Aranylakodalom" félhelyárrakkal került színre. — Bérlet szünet volt. Ámbár a karzat eléggé megtelt, de tekintve Beöthi és Rákosi ezen látványos színműve nagybecsét, nemcsak most másodszori előadásában; hanem ha tizszer adnák is elő, méltán elvárható volna, hogy e nemzeti vonatkozásu 1848-as események magasatosabb jeleneteit megörökítő szímvét mindig telt ház nézze. Szülők, legfőképp az anyák magyar nőknek megkellene ragadni az alkalmat arra, hogy gyermekeiket vigyék el a színházba. A magyar jellemek alakjait itt ismerheti meg a fiatalság a magok nagyságában.

A darab hőse Déry Béla (Koltay) s hősnője Gazdy Aranka (Koltayné) volt, kik mindketten lelkesedéssel s egy-egy jelenetben sok drámai erővel adták szerepüket. Kitűnő Krausz bácsi volt Szepessy. Sokszor megnevette a közönséget s sok tapst kapott.

Ujdonságok.

— Időjárásunk úgy látszik visszazökken rendszer medrébe. A levegő lassankint kezd felmelegedni s visszanyeri normális hőfokát. A hőmérő közeledik a 20 C. fok meleg felé, a mi ha nem hőség is, de

megjárja. Falb pedig julius havára sem jósol valami kedvező időjárást, mert sok esőt, zivatart és hűvös időt helyez kilátásba s tekintettel arra, hogy a híres idő próféta jóslatai júniusban nagyon beváltak, félni lehet, júliusra is igaza leszen, de azért vigasztalhat az a tudat, hogy Falb ur az ő jóslataival többször dobja el a sulykot, mint nem, következésképpen jogosan hihetjük, hogy a sok hideg után lesz egy kis jó nyárunk is.

— **László Gyula** iparkamarai titkár ur, ki a székelő és csángó leányok Romániába való kivándorlása irányát Magyarországra nagyobb városai felé óhajtja irányítani, nem sokára városunkba érkezik, hogy eddigi ténykedéseinek eredményéről beszámoljon, a miről különben jövő számunknban tüzetesen lesz szó. Hozza Isten szerencsésen.

— **Termés kilátások.** A sok hideg idő, júniusi hó és fagy után a termények nem állanak olyan rozsol, mint várni lehetett. Kézdi-Vásárhely vidékén a buza és rozs, ha egy kissé gyér is, de a gabona fejek nagyok és jól szennyeztek. Ezekből közép termés várható. A törökbuza és pityóka igen jól elővette magát s jó termést ígér. Csupán a tavasziak, az árpa és zab áll gyengén. Mindent összevéve, ha egy kis jó időjárás lesz julius és augusztus hónapokban, a termésről panaszunk nem lesz.

— **Megőrült.** Az a rettenetes statisztika, melyet a mi városunkban előforduló megőrülési esetek szolgáltatnak, egy újabb csettelt szaporodott. Ezuttal ifj. Rácz András asztalos esett áldozatul. Már két hete tört ki rajta s azóta állandóan dühöng. Egyszer már kutba ugrott, de kihúzták s azóta folytonosan tör, zuz s ölteni akar. Elszállítani pedig nem lehet, mert még a minisztériumtól nem érkezett meg az engedély a nagyszabani országos tébolydába való felvételre. Nem tudjuk számokban kifejezni, hogy a közelebbi időkben hányadik eset ez, de azt biztosan állíthatjuk, hogy 5 hasonló népességű város sem szolgáltat annyit elmebetegét a tébolydákban, mint Kézdi-Vásárhely.

— **Köszönet-nyilvánítás** Állami elemi fiú- és leányiskolánk dícséretes magaviseletü és kitünő tanulóinak megjutalmazása czéljából, adakozni szívesek voltak: 1. Nagyságos Benke Gyula orsz. gy. képviselő ur 20 frtot. 2. Tek. Kovács Ferencz, gyógyszerész ur és neje 20 frtot. 3. Kézdivásárhelyi Takarékpénztár tek. igazgatósága 10 frtot. 4. Kisebítő Takarékpénztár tek. igazgatósága 10 frtot. 5. Tek. K. Csizsár József ur 5 frtot. 6. Tek. Szöcs Ferencz ur 4 frtot. 7. Tek. id. Jancsó Mózes, keresk. ur 3 frtot. 8. Tek. ifj. Jancsó Mózes, nyomdatulajdonos ur 2 frtot. 9. Tek. Jancsó Mózes, szeszgy. ur 2 frtot. 10. Tek. Jancsó Gyula, keresk. ur 2 frtot. 11. Tek. ifj. Kovács János ur 1 frtot. 12. Tek. Benkő Lajos gazdatan. ur 1 frtot. 13. Tek. Fejér Károly, keresk. ur 1 frt 50 krt. 14. Tek. Jakab István, tak. p. v. iz. ur 1 frtot. 15. Tek. Dózsi Bálint ur 1 frtot. 16. Tek. Török Sándor, építész ur 2 frtot. 17. Tek. Ambrus Albert ur 1 frtot. Midőn ezen összegnek a jelzett célra való átvételét elismerjük, egyidejűleg gondnokságunknak f. évi június hó 25-én tartott ülése 75. szám alatti határozata értelmében, a szíves adakozóknak meleg köszönetet nyilvánítani kedves kötelességünknek ismerjük. K.-Vásárhelyen,

1899. jun. 29. Kovács István, gondn. elnök. M. Székely János, gondn. jegyző.

— **Köszönet.** A háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány nevelő-intézet szorgalmas és jó magaviseletü növendékeinek megjutalmazására br. Szentkereszty Stephanie ő méltósága 5, özv. Cserey Jánosné ő méltósága 5, Sára Tamás árvaszéki elnök ur 5, özv. Szabó Dénesné ő nagysága 1, és dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd ur 1 forintot adományozván, kedves kötelességünknek ismerjük e kegyes jóindulatát a nyilvánosság terén is, kifejezni az intézet árváinak mély halálját és köszönetét. K.-Vásárhely, 1899. jun. 27-én. Nagy Károly, intéz. igazgató. Martzi Ferencz, intéz. jegyző.

— **Köszönet.** Gr. Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök ur ő méltósága, midőn magas látogatásával kitüntette a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány nevelő-intézetet, a növendékeknek egy mulatságra 20 frtot adományozván, sietünk e nagy-lelkü áldozatkésztségért és kitüntető jóindulatért az árvák nevében őszinte hála teljes köszönetet mondani. K.-Vásárhely, 1899. jun. 27-én. Bárá Szentkereszty Stephanie, intéz. elnök. Martzi Ferencz, int. jegyző.

— **Nyolcz osztályu gymnasium.** Városunk és vidékének régi óhajta s a teljesedés felé közeleg. Az erdélyi róm. kath. státus igazgató tanácsa június 30-án tartott ülésében elhatározta, hogy a kantai algymnasiummal a folyó év szeptember havában az ötödik osztályt beállítja és fokozatosan az algymnasiumot főgymnasiummá fejleszti ki. Köszönet illeti az igazgató tanácsot és annak előadója Pál István kanonokot, kik a város és vidék régi óhaját teljesítették, azonban nekünk is az eddigi ígéreteken felül adományokkal kell a gymnasium alapját támogatassuk, hogy a teljes kiegészítés minél előbb megtörténhessék. Ép ezért e helyen is midőn az örömhírt közöljük, felhívjuk a város és vidék egész polgárságát is az adakozásra, mert csakis úgy biztosíthatjuk magunkat a 8 osztályu gymnasiummal.

— **Polgári iskolai köri gyűlés.** Az „Országos Polgári-Iskolai-Egyesület” Brassó-Háromszékmegyei Köre f. év június hó 29-én Kézdi-Vásárhelyen, az áll. polgári fiú iskolai helyiségében népes gyűlést tartott, mely Erdélyi Károly kör elnök csinos és eszmékben gazdag megnyitó beszédével vette kezdetét, ezután Balázs Márton titkár olvasta fel nagy gonddal és lelkesedéssel szerkesztett, ékes tollal írt jelentését, ezt követte Vajna Mihály sepsi-szentgyörgyi polg. isk. tanár pénztárosi jelentése. 1898. jun. hóban alakult meg véglegesen a Kör Brassóban és már egy évi működése után számos tisztújítás következett be, mert Erdélyi Károly kör elnök nyugdíjaztatása folytán eltávozik, de itt hagy egy öt tisztelő társadalmat, egy általa nevelt hálás nemzedéket, egy tiszteletre méltó színvonalra emelt iskolát, egy öt őszintén szerető tanári testületet, s itt hagy bennünket, a mi egyesületünket, a hol a mi bizalmunk és becsülésünk jeléül az elnöki széket foglalta el. A megüresedett elnökségre egyhangulag választott meg Killejéni Endre hosszafalusi polg. isk. igazgató, ki mindjárt egy ügyes program beszédet tartott, megjelölve a működés tartalmasabb irányát. Titkár lett Fekete Benedek, a

pénztáros lemondását a kör nem fogadta el, így maradt továbbra is, a ki volt. A tisztújítás után az intézet helyiségeit és felszereléseit szemlélték meg, ezt követte a Nemzeti szállóban tartott társas ebéd, melyen az emelkedett hangulatu pohár köszöntőkben nem volt hiány.

— **Építés.** A nmltsu magyar kir. pénzügyminiszterium f. é. június 14-én 44221. sz. a. kelt magas rendeletével, a k.-vásárhelyi kir. adóhivatal és pénzügyőri szakasz elhelyezésére szolgáló épület és mellékhelyiségeknek kijavittatását engedélyezte. Ezen javítási munkák kivitelének biztosítása czéljából f. é. július hó 11-én délelőtt 8 órakor a sepsi-szentgyörgyi kir. pénzügyigazgatóságnál tartandó zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik. A munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatok 50 kros bélyeggel ellátva 1899. évi július hó 11-én reggeli 8 óráig a sepsi-szentgyörgyi kir. pénzügyigazgatóság főnöki irodájában adhatók be.

— **A Magyar Hirlap** julius elsején új félévet nyit meg. A tízenyolczadikat. Jog, törvény s igazság volt eddig a hármass jelszó, a melyért küzdött. E szent hármasság uralomra jutásáért harczolt fenállása óta. Ezentul pedig fő feladata lesz az ellenőrzés. Hogyan hajtják végre mindazt, a mi e hármass jelszóhoz tartozik. Ezt tartja szemmel szakadatlanul. Egyetlen mozgató erő kormányozza a Magyar Hirlapot. A közérdek. Mindent a közügyért. Igazságot a legkisebbnek is. Ez a Magyar Hirlap lelkes törekvése. Ezzel segít minden nemes ügyet. Sem pártnak, sem hatalomnak nincsen befolyása a Magyar Hirlapra, melynek elejétől fogva Fenyő Sándor a szerkesztője. Ebben is hű maradt önmagához. A művelt középosztályra támaszkodik. Főképen annak a lelkéhez szól. Magyar szempontból s hű hazafisággal. Lankadatlanul és osztatlanul. Sok érdekes rovata közt állandóan szentel egyet a humornak, a vidámságnak. Ez a közkedveltség „Társaság” rovat. A tisztviselők, a hivatalnokok, minden ügyökkel a Magyar Hirlapot keresik fel. Külön rovatot szentel nekik a lap. Jogos panaszait közli. Azok orvoslását sürgeti, kivívja. S mindezekon kívül a kedvezmények és különös előnyök egész sorozatát biztosítja előfizetőinek. Jókai Mór, a legnagyobb magyar író, most az új félévben gyönyörű hosszabb elbeszélést kezd meg a Magyar Hirlapban. Az új félévben kapják meg az előfizetők a diszes Albumot is. Teljesen ingyen, mint rendszeren. Tolstoj remek új regényét, a mely most folyik a lapban, az új előfizetőkhez külön levonatban juttatja el a kiadóhivatal. A Magyar Szalon című pompás szépirodalmi folyóiratot jóval olcsóbban kapják a Magyar Hirlap előfizetők. Épp így a Kis Világ című képes gyermeklapot, s a diszes Francia Divatlapot, mely feltűnést kelt mindenfelé. A Magyar Hirlap előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Előfizetni bármely naptól kezdve lehet. A kiadóhivatal s a szerkesztőség az V. ker. Honvéd-utca 4. szám alatt van.

Szám 3808—899.

tlkvi.

Hirdetmény.

A k.-vásárhelyi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Háromszékvármegyében bekebelezett Márkosfalva és Mátisfalva községek tagosítás és erdőarányosítása következtében a község telekkönyvei az 1869. évi 2579. sz. szabályrendelethez képest átalakíthatnak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. törvényezikben szabályozott eljárás, a telekjegyző-

könyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítés és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1899. évi augusztus hó 21-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívjuk:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után, a téves átvételéből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, a kik a telek-jegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést

kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okmányokat mutassák fel;

3. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5—7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert

különbö jogaikat ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedés kedvezményétől is elesnek és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszűnt jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyisintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett, a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelyt, 1899. június hó 15-én.

Verecs Gyula,

kir. törvényszéki bíró.

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása 100 kötetben teljesen elkészült

Jókai Mór összes műveinek

Megrendelhető
a legelőnyösebb
részletfizetések
mellett.

Nemzeti kiadása

100 kötet
diszkötésben,
2000 íven, finompapíron
nyolczadrét alakban.
250 forint.

Az irodalom minden barátja, a nagy költő géniuszának minden tisztelője siessen megszerezni e nemzeti kincsét, hogy az minden magyar ház könyvespolcát ékesen díszítse, ereklje gyanánt szálljon nemzedékről nemzedékre.

A megszerzési módokat páratlanul előnyösek és lehetővé teszik, hogy mindenki minden anyagi megerőltetés nélkül egy örökbecsű könyvtár birtokába juthasson.

A ki havonként 2 frtot azaz naponként alig 7 krt szán e feleköltségre, az megszerezheti magának ezt a könyvtárat, mely páratlan az egész világirodalomban.

A ki tehát még nincs birtokában ennek az irodalmi ereklyének, az töltse ki a mellékelt megrendelőlapot, vágja ki és egy levelezőlapra ragasztva küldje be hozzánk.

RÉVAI TESTVÉREK
Irodalmi Intézet Részvénytársaság
Budapest, Üllői-ut 18.

Irodalombarátok a kik előfizetőket gyűjteni
készek, nagy jutalomban
részesülnek fáradságukért

Révai Testvérek Irod. Int. Részv.-társaság könyvkereskedéséül, Budapeston.
VIII., Üllői-ut 18. csinnel megrendelem

JÓKAI MÓR ÖSSZES MŰVEINEK NEMZETI KIADÁSÁT
100 kötetben, 2000 íven, vászon diszkötésben 250 frtot

2	frtos havi részletfizetés mellett szállítatik az első 10 kötet	10	kötet
3	"	20	"
4	"	30	"
5	"	40	"
6	"	50	"
7	"	60	"
8	"	70	"
9	"	80	"
10	"	90	"
	"	100	"

Minden 10 részlet fizetése után egy további sorozat szállítatik. A részletfizetések be nem tartása esetén sziveskedjék a cég az esedékes összeget postai megbízás útján, a postaköltségek behajtása mellett, behajtani. A postai megbízás be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes mű vételára esedékesse válik.

Kelt: _____

Aláírás és pontos cím.

Több mint 50 év óta
sikerrel használtatik

Az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

Eszéki SALVATOR-SZAPPAN

Valódi minőségben csakis
mint eddig, ezentul is
ESZÉKEN, felsőváros

DIENES C. J.-féle

gyógyszertárban

készül és megrendelhető.

SZEPLŐKET

és

MÁJFOLTOKAT,
valamint az összes

bőrtisztítálatan-

ságot

biztosan eltávolít

- 1 tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
- 1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 kr.
- 1 darab valódi Salvator-szappan . . . 50 kr.
- 1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben 50 kr és 1 frt
- 1 tégely kézpaszta . . . 60 kr.

FIGYELMEZTETÉS

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kérik a t. közönség csakis **DIENES**-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Lakás áthelyezés.

Van szerencsém becses tudomására hozni a t. czimednek, hogy lakásomat folyó évi július 1-étől az ujonnan berendezett kül- és belföldi szövetraktárommal együtt az 1-ső kerületben Czimbalmos Ferencz ur helyére tettem át, a hol most is, úgy mint eddig igen tisztelt vevőimet a legjobb izlésű férfi ruhákkal szolgálom ki.

K.-Vásárhely, 1899. június 24-én.

Mély tisztelettel:

Csutak László,
szabó.

Sz. 2292/99.

Pályázati hirdetmény.

Kézdi-Vásárhely rendezett tanácsu város tanácsánál egy tanácsú irnoki állás üresedésbe jövén, arra pályázatot nyitok.

Ez állomással 400 frt évi fizetés, 100 frt lakbér javadalom, nyugdíj igény élvezetével, élethossziglan tartó választással van összekötve.

Felhivom tehát azokat, kik ez állomást elnyerni óhajtják, hogy ed-

digi szolgálataikat igazoló az 1883. év I. t.-cz.-ben előirt okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket az 1899. évi július hó 15-ig annyival inkább adják be alólirt polgármesterhez, mivel a később érkező pályázatok figyelmen kívül hagyatnak.

Kézdi-Vásárhelyt, 1899. június hó 23-án.

Bartók Károly,
polgármester.